

Miljøverndepartementet
Postboks 8013 Dep
0030 OSLO

Deres ref
200302429

Vår ref
200302670-/HDA

Dato
03.12.2003

Lunner kommune – innsigelse til kommunedelplan for ny riksveg 4 mellom Roa og Jaren

Landbruksdepartementet viser til brev fra Miljøverndepartementet datert 17.09.03 samt møte og befaring i Lunner kommune den 31.10.03. Landbruksdepartementet er bedt om å komme med en landbruksfaglig vurdering.

Landbruksdepartementet støtter kommunens ønske om tunnel etter alternativ A8. Med vekt på jordvernet og hensynet til kulturlandskapet anbefaler departementet at fylkeslandbruksstyrets innsigelse mot alle andre alternativ tas til følge.

Bakgrunn

Kommunestyret i Lunner vedtok den 26.06.03 en kommunedelplan for Rv 4 Roa-Jaren. Kommunen har valgt alternativ A8 med tunnel på grunn av hensyn til bl.a. landbruksinteresser, kulturlandskap, støymessige konsekvenser, Roa som kommunesenter samt estetiske hensyn. Statens Vegvesen har fremmet innsigelse mot alternativ (A8), og mener kostnadsøkningen ved tunnel ikke står i forhold til konsekvensene. Saken er derfor blitt oversendt Miljøverndepartementet for avgjørelse. Fylkeslandbruksstyret har fremmet innsigelse mot alle andre alternativ i Lunner enn A8. Landbruksdepartementet vil i vurderingene forholde seg til vegmyndighetenes forslag (A1) og kommunens forslag (A8).

Jordvern- og kulturlandskapspolitikken

Landbruksdepartementet vurderer saken etter gjeldende nasjonal arealpolitikk, hovedsakelig nedfelt i St meld nr 29 (1996-97) *regional planlegging og arealpolitikk* og St meld nr 19 (1999-2000) *om norsk landbruk og matproduksjon*. Stortinget har gjennom behandling av disse dokumentene gitt sin tilslutning til et styrket vern av de viktigste arealene for fremtidig matproduksjon i Norge. Jordvern er avgjørende for den nasjonale matforsyning, men handler

også om å ta et ansvar for den globale matvaresituasjonen, og å opprettholde en levedyktig nasjonal og regional landbruksnæring. Hovedmotivet for vern av dyrket og dyrkbar jord, og særlig arealer med stort produksjonspotensiale, er å sikre mulighetene for matvareproduksjon på lang sikt under ulike forhold nasjonalt og regionalt. Jordvernet skal ligge som premiss for kommunenes planlegging.

Det er i Norge er stor knapphet på gode matproduserende areal. Den årlige nedbygging på om lag 25 000 daa er ikke i samsvar med de ovennevnte politiske målsetninger.

Forvaltningen av kulturlandskapet byr på store utfordringer, og kan ikke ses på som isolert fra jordvernet. Dette pekes det bl.a. på i St meld nr 19 (1999-2000) *om norsk landbruk og matproduksjon* og senest i St.prp. nr 1 (2003-2004) fra Landbruksdepartementet. Kulturlandskapet er en ressurs og en merkevare for Norge. Bygging av bygninger og veger med lite hensyn til landskapsbildet kan mange steder sterkt forringe det særpregede kulturlandskapet. Det er fremover viktig og nødvendig å legge større vekt på sammenhengene mellom et sterkt jordvern, kulturlandskap og miljø, for å sikre slike verdier i et mer langsiktig perspektiv.

Arealinteressene

Hadeland, Mjøsbygdene og Ringerike utgjør de Østlandske silur- og innsjøbygder. I denne regionen ligger noe av landets beste jordbruksbygder og 8 % av Norges jordbruksareal. Av alle bruk i landet på over 500 daa ligger over 1/3 i denne regionen. De geologiske forhold med kambrosilur gir en kalkholdig grunn med spesielt gode vilkår for matproduksjon.

Regionen er også rik på spor etter en jordbrukskultur som strekker seg tilbake til yngre steinalder og bronsealder. Et utbredt husmannsvesen på 17- og 18-tallet har ført til stor spredning i brukstørrelse, og vekslingen mellom et småskalapreget mosaikklandskap og åpen vidstrakt slettebygd er fortsatt kjennetegnet for dette området.

Alle traseer vil ha store konsekvenser for jordvernet, landbruksnæringen og kulturlandskapet i Lunner. I tillegg til det direkte arealbeslag vil arealer gå tapt som inneklemt restareal, skjæringer og fyllinger. Slike restareal blir lite eller mindre driveverdige, og er av erfaring utsatt for økt utbyggingspress. Det er derfor viktig å velge et alternativ som i størst mulig grad tar hensyn til dette.

Landbruksdepartementet mener at alternativ A1 vil være svært uheldig fordi den splitter opp større sammenhengende områder av dyrket mark med høy kvalitet. A1 er foreslått på vestsiden av elven Vigga hvor arealene har en høyere landbruksmessig verdi enn de på østsiden. Dette kommer av solforhold, arrondering, helling og jordkvalitet.

Alternativ A8 går på østsiden av Vigga og vil i større grad enn A1 følge dagens trase der den ikke går i tunnel. A8 vil også dele bruk på en uheldig måte sett fra en landbruksmessig vinkel, men disse arealene er ikke av like høy verdi og landbruksarealene er mindre. Valg av A8 gjør også inngrepene i kulturlandskapet mindre.

Vurdering

Landbruksdepartementet vil peke på at det i vegsaker ofte ikke er det direkte arealbeslag som er det alvorligste. Langsiktige og indirekte konsekvenser er gjerne alvorligere – dårligere arrondering av arealer, dannelse av ikke drivverdige restareal og utbyggingspress på mellomliggende arealer.

Prisforskjellen på de to alternativene er på ca 75 millioner for første etappe med tofelts veg, mens den er på ca 100 millioner ved full utbygging firefelts veg. De prissatte konsekvenser må veies opp mot et varig tap av viktige ikke-prissatte nasjonale verdier– dyrka jord som en knapp og ikke-fornybar ressurs og verdifulle kulturlandskap. Å velge alternativ A1 vil ikke være i tråd med en bærekraftig ressursutnytting. Landbruksdepartementet mener at en langsiktig tenking og hensynet til kommende generasjoner bør være avgjørende i denne innsigelsesak.

Landbruksdepartementet støtter kommunens ønske om tunnel etter alternativ A8. Med vekt på jordvernet og hensynet til kulturlandskapet anbefaler departementet at fylkeslandbruksstyrets innsigelse mot alle andre alternativ tas til følge.

Med hilsen

Oluf Aalde (e.f.)
ekspedisjonssjef

Bente Meinert
avdelingsdirektør